

HRVATSKI LIST

izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

U Puli, utorak 6. kolovoza 1918.

HRVATSKI LIST izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPTOTIC u Puli trg Custoza 1. Urednik Silijska ulica br. 24. Odgovorni urednik IVAN MARKON u Puli. - Rukopis se ne vraćaju. Ček rač. aus. pošt. Red. 98.795.

Broj 1103.

godina IV.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 5. (D. u.) Službeno sejavlja: Nigdje već u bojnih akcija. — Poglavica generalnog stožera.

Njemački.

Berlin, 5. (D. u.) Iz velikog se glavnog službeno javlja: Zapadno bojište: Vojna skupina prijestolonasljednika Rupprechta: Na fronti medju Ypern i zapadno od Montdidiera porasla na večer paljena djelatnost te je ostala živahnica tečajem noći. U Flandrij, sjeverno od Alberta i obim stranama Somme suzbili smo sunke neprijatelja. Sjeverno od Montdidiera povukli smo naše satnije, stope na zapadnom briježu. Avre i otoka Dom bez sudjelovanja neprijatelja za ovim djeskom. Sa manjih poduzeća jugozapadno od Montdidiera dopremili smo zarobljenika. — Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika: Sjeverno od Vesle porasla je paljena djelatnost. Uspešni predpoljski bojevi sjeverno od Condé i zapadno od Reimsa. Iza kako su naše zalažnice suzbile djelatnost, napadajmo neprijatelja na Fismes prema zapadu i na sjeverni brijež Vesle. — Vojna skupina Ceran Marija, Veselice, Sladonja Josip, Sladonja Kaić Vero, Ušić Fumačić, Perić Anka, Šata, Višković, Levenka, Luka Mate, Biban, Kaić Antun, Šeć Ivana. — Na fronti izmedju Soissons i Reimsa nije došlo do opsežnijih akcija. Nijemci drže frontu na Aisne i Vesle sve do Reimsa. Francuzi ijavljaju da su osvojili Fismes, što bi značilo, da su prekorčili rijeku Vesle. Da li će se obnoviti na toj fronti bitka, nije moguće još šakati, a doznać će se tek za nekoliko dana, čim će jedna i druga stranka imati okupljene na tom bojištu sve potrebne sile, što kod alijira, koji moraju brzo napredovati, nije još postignuto.

Rat.

Na fronti izmedju Soissons i Reimsa nije došlo do opsežnijih akcija. Nijemci drže frontu na Aisne i Vesle sve do Reimsa. Francuzi ijavljaju da su osvojili Fismes, što bi značilo, da su prekorčili rijeku Vesle. Da li će se obnoviti na toj fronti bitka, nije moguće još šakati, a doznać će se tek za nekoliko dana, čim će jedna i druga stranka imati okupljene na tom bojištu sve potrebne sile, što kod alijira, koji moraju brzo napredovati, nije još postignuto.

Natjecatelj 25. kolovoza komisije Maršale, koje po besprikorno posvemašnje i njemačkoga nayrsili jednu avnu Komisiju. — Natjecatelj 25. kolovoza francuski izvještaj od 3. kolovoza na večer: Tečajem dana suzbile su naše cete neprijateljske zalažnice te su nastavile svoje pobjedičko napredovanje na fronti od 50 kilometara širine u smjeru na Vesle. Na našem lijevom krilu doprli do Aisne i Vesle od Soissons do Fismes, čije su rubove zaposjeli Amerikanci. Istočno od Fismes postigli smo liniju sjeverno od Courville—Beaucourt—Cotelles—Champigny. Naša konjica i naša izvidnička odjeljenja napreduju uzduž željeznice Soissons-Reims. Na različitim točkama iznosi naše sinoćne napredovanje 10 kilometara i više. Više od 30 sela bilo je oslobođeno u jednom jedinom danu.

Francuski izvještaj od 4. kolovoza poslje podne: Na bojnoj je fronti položaj nepromijenjen. Noć je prošla bez dogadjaja.

Francuski izvještaj od 4. kolovoza na večer: Tečajem dana doprli smo do rijeke Vesle, na više točaka i istočno od Fismesa. Neprijateljske su se zalažnice žilavo oprle, osobito izmedju Muizonu i Champignya. Našim laganim težetama uspjelo unatoč tome, da se ustale na više mesta na sjevernom briježu rijeke. Fismes je u našem posjedu. Sjeveroistočno od Reimsa stekli smo si zemljista sve do sela Neuville, koje je branio žilavo neprijatelj. Na lijevom briježu Avre izmedju Mesnila i St. Georges, bili su Nijemci prisiljeni napustiti jedan dio položaja, koji je postao neodrživim uslijed našeg napredovanja od 23. srpnja. Zaposjeli smo Brache, provali u Hargicourt te pomaknuli naše linije na zapadni rub Courtemancha. Dopremili smo zarobljenika.

Engleski izvještaj od 3. kolovoza na večer: Na predovanje naših ophodnja u odsjeku Albert traje. Zaposjeli smo već dio područja, koje je neprijatelj držao prije zapadno od Anere. Južno od Hebuterne suzbili smo sasma jaka neprijateljska stražarska odjeljenja.

Engleski izvještaj od 4. kolovoza u jutro: Naše su ophodnje stigle na Ancre izmedju Dernancourt i Hamel te su na toj liniji u dodiru s neprijateljem.

Engleski izvještaj od 4. kolovoza: Južno od Arrasa potjerale su naše ophodnje neprijateljska odjeljenja te su u odsjeku La Bassee dopremila nekoliko zarobljenika. Naši su ljetišti tečajem dana bacili nekih pet tona bomba i srušili 7 neprijateljskih parata te tečajem noći 5 tona bomba na žen-

ljezničke stanice Fives i Steenwerk. Tri naši strojevi se nijesu povratili.

Talijanski izvještaj od 4. kolovoza: Južno od Naga preteo je naš 29. jurišni odred, koji je na glasu sa svog junaštva, prenaraženjem neprijatelju točku 703 Doso alto, gdje se je neprijatelj bio 25. lipnja iza jake topničke pripreme ustalo i gdje se mogao držati uz cijenu teških gubitaka. Brojna odjeljenja, koja su se bila ugnijezdila na uzvisini, kušala su živahni, mjesni otpor, ali su bila konačno porazena. Neprijatelj je pretrpio znatne gubitke, a mi smo dopremili 4 časnika, 172 momka, kao što je znatno mnoštvo oružja i ostalog ratnog pribora. Tečajem napadajem duboko u neprijateljske linije kod Zocchija, istočno od Asiaga, te je dopremilo nekoliko časnika, 124 zarobljenika i brojan ratni pribor, medju kojim jedan top. Zapadno od Asiaga prodrla su engleska odjeljenja u neprijateljske položaje kod Gaige, zadala su neprijatelju gubitaka te su dopremila zarobljenika. U predjelu Casa Cassone i u kotline Alano dopremili su naši izvidničari ratnog pribora i strojnici pušaka. — Albanija: Bojna se djelatnost jučer rano ograničila na bubrešku paljbu s naše strane, kojom smo sjeverno od Berat potjerali na biljevničku odjeljenja.

Američki izvještaj od 3. kolovoza: Neprijatelj je bio u neredu potjeran preko Vesle. Od 18. srpnja dopremili smo tečajem naših poduzeća 8400 zarobljenika i 133 topa.

Američki izvještaj od 4. kolovoza: Osvojili smo Fismes te v tom odsjeku držimo južni brijež Vesle.

Belgijski izvještaj od 4. kolovoza: Naše su ophodnje dopremile nekoliko zarobljenika iz okolice Kippe i Draibank.

Izvještaj istočne armije: Neprijateljska topovska djelatnost na ušću Strume i istočno od Vardara. Topovski boji i okršaji ophodnja u odsjeku na jugu od Hume i pred srpskom frontom. — Albanija: Okršaji ophodnja pred našim linijama.

Amsterdam, 1. (D. u.) Prema nekoj vijesti Reuterovog ureda iz Londona priopćili su članovi Kongresa Sjedinjenih država, koji sada borave u Engleskoj da prouče ratne odnose, izjavu, koja se ima smatrati kao službeno opisivanje čina Sjedinjenih država. U izjavi se veli među ostalim: Perioda je priprave za rat za Sjedinjene države dovršena, Amerika raspolaže sa 20 milijuna momaka obvezatnoj dobi. U Evropi je 1,500,000 američkih vojnika. Prije svršetka listopada 1918. biće u Evropi 2 milijuna i istodobno biće u Sjedinjenim državama obrazovan i milijun. Osim ogromne muščice, što su Sjedinjene države stale saveznicima, izradile su Sjedinjene države od početka rata doista pušaka, da dadu svakom momku po dvije puške. Iza nastupa Amerike u rat bi izradjeno 83.540 strojnih pušaka. Na nedjelju se šalju po 1 milijun ručnih granata dotjeranog tipa. Američani grade sada 25.000 aeroplana a u Sjedinjenim državama nalaze se sada 100.000 ljetaca. Novi američki je motor u razmjeru sa svojom težinom najjači stroj na svijetu te je kadar da u 20 sati da prenesi preko Atlantskog oceana velika ljetala za bombardovanje. Sto se tiče američke brodogradnje, biće bačeno u more dne 4. srpnja preko 100 brodova. Dogradi se po milijuna tona mjesечно. Konac je rat na vidiku. Njemačka će namoru, na kopnu i u zraku biti bez nade postavljena u sjenu.

* Škola ovog rata. "Arbeiter-Zeitung" u članku "Apel na silu" potanko prikazuje, kako je došlo pred četiri godine do rada sa Srbijom, pa nastavlja: Grof je Czernin skoro rekao u gospodskoj kući, da Austro-Ugarska, sve i kad bi htjela, ne bi mogla sklopiti posebnog mira, a da se ne zaplete u novi rat, rat s Njemačkom; a jednako tako ne bi se od rata mogle ustegnuti Italija i Francuska. To je tragika dogadjaja: tko se je jedan put pozvao na snagu oružja, ostaje potčinjen zakonu snage, pa i onda kad izmene, iscrpljen, okružen opasnostima, hoće da se povuče. Ovo će strahovito biti i strahovita pouka naroda. Ovaj je rat zadata zadnji smrtni udarac vjeru u silu. Samo ludjaci mogu vjerovati, da će svijet nakon rata biti kao i prije. Prošlo je vrijeme, kad je par ministara, a da i ne pitaju narode, niti da se brinu za njih, moglo gurnuti svijet u plamen pozivom na

silu oružja. Narodi su naučili, što znači, kad oni sami nijesu gospodari svoje sudbine. Nijedan se narod ne će više odreći prava samoodređenja, načrone vlasti u državi. Nijedna država neće više moći naći drugdje sigurnosti nego u zadovoljstvu svojih gradjana, u samoupravi slobodnih i zadovoljnih naroda. Četiri godine ovog rata utuvali su u glave milijuna ideje demokracije i prava samodređenja naroda, lige naroda i vječnog mira, osiguranog voljom organizovanog čovječanstva.

* O izdajatu na talijanskoj fronti. Dopisni je ured javio, kako su nekoji "jungslavische Elemente" prešli k. Talijanima, te im izdali sve planove ofenzive. Sva je njemačka štampa iz tog "jungslavische" (mladoslavenski) napravila "jungslavische", samo da može kuku i motiku podignuti proti jugoslavenskoj propagandi. Nijemci su hotimice, kad su to taj put trebali, zaboravili, da oni vele "südslavisch" a nikada "jugoslavisch". Zaboravili su takodjer, da dopisni ured, ni stan ratne štampe nije nikad povodom isticanja hrabrih čina naših pukovnija naveo, da su to pukovnije jugoslavenske. Od Čeha je bio glavni veleizdajnik pokraćnik Stiny, o čijoj "češkoj" pripadnosti piše "Česky Socialista": "Prema privatnim pouzdanim vijestima poručnik je Stiny (nipošto Stiny) po izobrazbi i po rodu Nijemac. Njemački rod Stiny (ime je kažu talijanskog izvora i glasi izvorno Augustini) stoji u Češkim Budjejovicama i Prachaticama. Brat je veleizdajnika bio liječnik u prachačićkoj bolnici, jedan je rođak činovnik na namještaju u Pragu. Cijeli se rod priznaje ponosno i izvjerena k njemačkoj narodnosti". — Kako vidimo iz svega stan ratne štampe i c. k. dopisni ured svojom temeljitošću i pravim nestračkim prikazivanjem opet se tom veleizdajničkom aferom prodiše.

* Značenje Amerike u današnjoj borbi. Našu je javnost informirao Nevski u "Glasu S. H. S." i zatim u "Primorskim Novinama" o velikoj snazi Sjedinjenih država, te o tome kako su Sjedinjene države znatno pritegle uteg rata na stranu antante. Wilson nije donio antanti samo moralnu pomoć, nego i sizičku, i to ne malu. — Krakovski "Glas Narodu" piše u tom smislu: Znatni dio javnosti u Njemačkoj tješio se time, da nastup Sjedinjenih država u rat ne će imati nikakvog temeljnog upliva na tečaj rata. Govorilo se ponajprije sa sažaljavanjem o civilnoj golotini američkoj, koja si naivno misli, da svakojaki diletant može izvršiti nešto važno u boji, gdje vodi riječ dugogodišnja disciplina, stara tradicija, iskustvo, znanstveno utemeljeno znanje itd. Kasnije se govorilo, da Amerika ne će moći doći na vrijeme na bojište, jer da mora tekst sve započeti da uči. Zatim, da transporti američkih četa ne će stići u francuska pristaništa, već na morsko dno, budući da će se za to počiniti njemačke podmornice. Zatim, da je cijela Amerika humbug, reklamia i fraza. Razumni elementi u Njemačkoj ipak razumješe odmah, da je značaj stvari ozbiljan, i da sakrivati pred sobom veličinu opasnosti jest stvar dostojna djece, no nikada muževa. Ti krugovi vide sve jasnije, da to ne ide preko oceana nikakav američki cirkus, već armada stotinjunske države, koja stupa za neprijateljskim, no čvrsto istaknutim ciljevima. Ali novinarski šmokovi nastoje još uvijek osvjeđaći široku javnost, da je Amerikanac smješna figura, nešto, što ozbiljno misleći Prus ne mora užimati ozbiljno. Takav jedan publicista potražio si u tu svrhu američkog časnika, koji je dopao u njemačko zarobljeništvo i umetnuo mu u stua riječ: "Ekspedicija vojnička na evropsko kopno čini nam se kao stvar deset puta zanimljija od lova na lavove u Africi". Berlinskom autoru se čini, da kad američki misli i osjećaju, koji vode tog neprijatelja u rat, postavi za utjehu svojih učitelja jednostavno — šport, da tim zlatnim praščićem blagosloviti zastre užas situacije, koji misleći Nijemci procijenjuju sve trijezne i ozbiljne.

* Masarykova sestra — odsudjena na smrť. Bečki vojni sud osudio je američku Češkinju Miladu Jaroskovu radi uhodarstva na smrť. Ona je prije 15 mjeseci doputovala u Češku, gdje je smješta uapšena i odvedena u Beč. Ona je sestra prof. Masaryka, te je za put dobila od Češkog narodnog saveza u New Yorku 500 dolara.

* Rjepin nije mrtav. O slavnom ruskom slikaru revolucionarne moderne škole Rjepinu, javismo ovih dana, da je umro od glada. Sada se opet javlja iz Helsingforsa, da Rjepin nije umro, a niti živi u bijedi, već nasuprot da je zdrav i živi dosta udobno. Pa da, osobitost je zagometne Rusije, da bivaju njezini sinovi po nekoliko puta u svoj štampi svijeta opakani, a oni su još uvijek na životu.

* Odstup dosadašnjeg šefa njemačkoga admiralata admirala Holtzendorff i imenovanje novoga šefa, admirala v. Scheera, koji se je odlikovao u poznatoj pomorskoj bici kod Skaggeraka, izazvao je u Štampi opsežnije komentare. Kod promjene na ovom važnom mjestu upada u oči naročito to, što se admiral v. Holtzendorff tek nekoliko dana u „Kölnische Zeitung“ izjavio vrlo optimistički o stanju podmorničkoga rata, naglašivši u polemiči sa Jellicoeom, da ne stoji engleska tvrdnja, kao da bi podmornički rat prestao biti opasnost za Englesku. Osim toga ističu novine, da je admiral Holtzendorff do sada poglavito i gotovo isključivo radio u opsugu podmorničke mornarice. A novi šef njemačkoga admiraliteta v. Scheer nije se do sada nikako istaknuo u podmorničkom ratu. Stoga Štampa sa napetošću očekuje, koju svrhu ima ova promjena, znači li ona zapostavljanje podmorničkoga rata i navještaj nove metode pomorskoga vojevanja, to jest metode sa velikim brodovima, ili jma ova promjena koje drugo značenje.

(Hrv. Riječ.)

* U Njemačkoj se neće otpuštaći godište 1870. Njemačke novine donose slijedeću službenu vijest: Saopćuje se, da otpuštanje godišta 1870. o čemu se već više puta govorilo, nije još moguće. Istotako se ne može uzeti u pretres niti djelomično otpuštanje tog godišta. Odredbe što su u tom pogledu bile poduzete na nekojim mjestima, bile su opet opozvane.

* Pred općim strajkom u Švicarskoj. „Journal de Genève“ doznaće iz Berna: Savezni je vijeće javilo radničkim sindikatima, da će odmah biti mobilizovana cijela Švicarska armada i željeznička vojska, provali li u Švicarskoj generalni strajk.

* Neumoljivi Clemenceau. Iz Berlina javljaju „Narodnoj Politici“: Organ Clemenceauov „Homme Libre“ piše u uvodnom članku, povodom prekorčenja u petu godinu rata: 1. kolovoza 1918. Ostaje našom dužnošću isto tako kao i 1. kolovoza 1914. nastaviti rat do pobedonosnog mira, koji će poraziti pruski militarizam i oslobođiti nas od njemačkoga gospodstva.

Ratne ciljene u Beču. U oglasniku „Neues Wiener Tagblatt“ nalazi se od 30. srpnja oglas: „Crne čarape za gospodje“ par po K 69, zimski ulster K 800, 1 komad platna, 23 m., marka Schroll K 2.550. Adresa . . . ako metar platna stoji 100 K, kako može onda činovnik VIII. čin. razreda, ako je tako neoprezan, da se ženi u ovo vrijeme, uopće da si nabavi rublje za krevete?

Iz bivšeg ruskog carskog

Javljuju iz Stockholma: U ime ruske socijalno-revolucionarne stranke izdali su Axelrod i Rosanov, proglašenja na socijalističku internacionalnu čitavoga svijeta. U tom se proglašu prekorčava ruskii boljševizam, da je „ruskom narodu ugrabio njegovu mladu slobodu“, da je „stvorio proturevoluciju najmraćnijih sili“, da je „posegao za sistematskim i neobuzdanim terorom“, da je uslijed njega došlo do tako strašnih prilika prehranbenih i to sveopćega zastaja rada i gladi“. Boljševizam je htio u savezu sa gradjanskim i monarhističkim elementima dopustiti da triumfira proturevolucija. Proklamacija predlaže, da se sastavi istražna komisija evropskih socijalista, koja bi se imala zaputiti u Rusiju i ondje osuditi boljševizam, koji je „u svakom pogledu neprijatelj demokraciji, revoluciji i socijalizmu“. Ovo da je neposredna dužnost prema ruskom a tako i prema internacionalnom proletarijatu.

Reuterov ured doznaće, da je u japanskom službenom listu u Tokiju bila objelodanjena izjava, u kojoj se saopćuje, da će biti u dosljedno vrijeme odaslane savezničke čete u Vladivostok, iza kako su udružene države predložile Japanu, neka šalje čim prije čete u pomoć Čeho-Slovacima. Japanska vlada, izjavila još jednput izričito, da se neće umješavati u unutarnje stvari Rusije.

Boljševička agentura javlja iz Moskve, da je navalna Čeho-Slovaka na Simbirsk bila provedena velikim brojem strnjih pušaka i teškog topništva. Cete generala Dutova zaposjele su 19. srpnja Jekaterinburg te su se sjedinile s Čeho-Slovacima. Sovjetske se čete povlače. Željeznička je pruga Ufa-Saratov u rukama Čeho-Slovaka. Sjeverno od Ufe traje bitka dalje.

O osvojenju Jaroslava pišu „Neue Zürcher Zeitung“, da taj grad nije bio osvojen po Čeho-Slovacima već po socijalnim revolucionarima. Boljševici su bili navalom posvema preneraženi. Pokret je započeo u 1 sat po noći a tečajem nekoliko satova domogli su se „proturevolucionarci“ sviju zavoda sovjetske vlade i lokalnih oblasti. Boljševička pukovnija, što je htjela začeti boj protiv socijalnih revolucionaraca, bila je opkoljena te prisiljena na predaju. Socijalni revolucionarci zaposjeli su najprije poštu i brzojav. Na čelo javne je uprave stupio odmah odbor, sastavljen od socijalnih revolucionaraca i drugih proturevolucionarnih elemenata a prvi je čin tog novog odbora bio, da je proglašio ukinuće boljševičke vlasti. U

gradu je bilo proglašeno opsadno stanje. Svi u gradu i u okolini boraveći ruski vojnici i časnici bliske ruske vojske, bili su pozvani pod oružje, da i rane grad pred dalnjim navalema boljševika. Boljševička je vlada i zaista odaslala odijeljenja crvene garde iz Moskve i Rybinska, da potjera opet socijalne revolucionarce. Razvila se prava pravcata bitka, kod koje su učestvovali topovi, mitraljeze, oklopni automobili i druga oružja. U Moskvi su ljevičarski socijalni revolucionarci, čiji je upor bio potlačen po umorstvu grofa Mirbacha, izveli ponovo nekoliko manjih atentata na različite boljševičke vojarne. U znak prosvjeda protiv streljanja 200 socijalnih revolucionaraca položili su svi činovnici boljševičke vlade, koji pripadaju ovoj stranci, svoja mesta.

Političke prilike u Bugarskoj.

Praške „Lidove Noviny“ donijele su ovih dana vrlo zanimljiv dopis iz Sofije, koji prikazuje onamožnje odnose. Prenosimo važnije stvari iz tog dopisa:

Bivsa vlada Radostrovova — „vlada tame“, kako je tu skoro nazvao Boris Vazov u „Mizu“ — nastojala je svim sredstvima i progostvima, one mogućenjem kontrole opozicionalnim strankama, besprimerno kroz cenzurom, koja je propuštalala samo Izvještaje od deset redaka o raspravama u Sobranju, te cijelini svojim vojničkim i političkim sistemom da zaprijeći prevrat. Ali ipak došli su dogadjaji i struje, koje nije mogla ni zatajiti niti zapriječiti. Ratna umornost, gospodarsko i vojničko oslabljenje, nedoglednost mira, dadeše im snagu. Nepovoljno rješenje pitanja sjeverne Dobrudže kondominijumom, uporno zahtijevanje kompenzacije sa strane Turske, te cijeli niz drugih, jednako zalošnih pitanja i sporova, potkopaše nekadašnje povjerenje u ostvarenje onih velikih ekspanzivnih planova, kojima je vlada Radostrovova opravdavala svoj korak u jeseni 1915. pred sročnim narodnim slojevima.

Ali ne samo to, potresena je već i vjera u ono, za čim Bugari najviše teže: u nezavisnost i nedirljivost njihovog kraljevstva. Svemu tomu pridružila se i teška gospodarska kriza. Bugarska, žitница Balkana, prema samom službenom priznanju, ima u žetvi manjak od 200.000 milijuna kilograma žita. Traži i nuda se u dovoz iz Besarabije i Ukrajine. U mjestima je prepukla nestasica i glad. Narod je po ulicama progovorio demonstracijama političke boje.

Bugarska nakon tri godine stradanja i borbe, našla se na opasnoj točki. Nadošlo je otrijenje, nepovjerenje i uprepašće cijelog naroda, kojeg je zaokupila nesigurnost za njegovu budućnost. I baš ovo stanje, ova uzdrmanost prisilila je opozicionalne stranke, koje su se prije iz straha pred odgovornošću ustručavale pristupiti na vladu, da su se zdržile na način, kakva savremena povijest Bugarske ne pamti.

Stambuloviste istupiše iz vlade. Radostrovov nije imao većine. Izgubio je povjerenje ne samo doma, nego i preko granica. Još pred krizom, suradnik „Nordeutsche Allgemeine Zeitung-a“ prigovaraše lutito na jednom predavanju u Berlinu, da Radostrovov i njegovi ljudi predstavljaju u Bugarskoj nešto najnekulturnijega, da misle samo na sebe same, da ih cijela bugarska inteligencija mrzi, te da će njemačka politika, podje li naprijed sa Radostrovovom, izgubiti sve simpatije u Bugarskoj. Vladar je bio svijestan o neizmjernim posljedicama ovakve situacije, te je bez okljevanja stupio u pregovaranje sa opozicionalnim strankama, koje su za koalicioni kabinet iznijele program: gospodarsko i kulturno podignuće, političko uzdignuće Bugarske, očuvanje njezinih prava, zabrana izvoza, nastojanje za sveopćim i trajnim mirom.

Odlaskom Radostrovova nije još nestalo sjene, koju posljednje godine bijahu bacile na bugarski politički život, ali je svakako paša era, kojoj, što se tiče okrutnosti, bezobzirnosti i demoralizacije, ne bijaše ravne ni u Sofiji. To dobro znaju i u Beču i u Berlinu.

Podupirajte našu Družbu!

Rabićeno pekućstvo
kupuje i prodaje tvrđice

Filip Barballé

Sišanska ulica.

Velički Izbor
listovnog papira
u mapama i kutljama
preporuča
Jos. Krmpotić - Pula.

Oglasujte
u „Hrvatskom Listu“

Domaće vijesti.

Bar. Za uslijed požara unesrećenu obitelj Ante Premuž u Pazinu, poslao je preko upravnog lista gosp. Ivo Andić iz Pazina K 100. gosp. Franjo Maršal iz Pule K 2-. Svota bi dostavljena svrsi.

Prinosi za našu siročad. Preko upravnog lista položeni su slijedeći doprinosi: Prigodom rodnog blagdana sakupljeno je u Premanturi po gg. Anti Raić i Vjekoslav Periša K 428 (Imena darovatelja objelodanit ćemo naknadno). Zadnji iskaz K 4148-43; ukupno K 4577-33. Na vrlim Premanturcima kličemo: Živjeli!

Nešto o povjerenicima u arsenalu. Nijesmo ih učili dotaknuti ove točke, a da nijesu to naši radnici zatražili. Sada smo dobili od njih poziv, da i pravljamo o tom pitanju, a mi prepustamo i gospodinu M., radniku u arsenalu, koji nam piše jedče: Naši su radnici izabrali svoje povjerenike možda kao zastupnike jedne ili druge stranke, a ili druge narodnosti, već jedino kao zastupnike arnalskog radništva. Kao takvi se ovi povjerenici smiju vezati s nikakvom strankom, a pogotovo sa strankom Seitza i drugih bečkih „socijalnih mokrata“. Oni su naprosto zastupnici radništva arnala, koji pripadaju različitim narodnostima i strankama. U narodnom pogledu, u koliko dolazi u to pitanju u obzir, moraju ovi naši radnički povjerenici statati na stanovištu stroge ravnopravnosti, Talijanstvo, Slavenu slavenstvo a Nijemcu nijemstvo. To je pravedno i pravilno i samo to može da bude u prospjehu radništva u našem gradu. Ali do sada smo vidjeli nešto drugoga. Naše se radnike posve ignorira. Povjerenici radništva sklopili su neki ugovor s „Difesom“, talijanskim lističem, koji donosi o objave i spomenice radništva samo u talijanskom jeziku. Nećemo se upuštati u pitanje, da li su povjerenici bili na to ovlašteni ili ne, jer bi to napokon bio sporedno pitanje i jer se u „Difesu“ objavljuju o spomenice, što je svakako na korist radnom narodu. Ali nije na korist tom istom narodu, koji ne zna talijanski i koji prema tome ne može čitati „Difesu“ da mu se uskraćuje poznавanje onih brojnih membra, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „Difese“ i povjerenika radnika u Puli. „Hrvatski List“ nema dodatak izvještajima, što su za njih od općeg interesa. Radnički povjerenici moraju se u istoj mjeri obazrijeti na hrvatski, kao što i na talijanski narod, ne žele li poslati remetiti sloga, koja je jednoj i drugoj narodnosti potrebna i neće li zapasti u one „nacionalističke“ grupe, o kojima se každa tako rado govori. Ako ne želi u stanju izdavati dvojezicnu „Difesu“ ili drugi hrvatski sedmčini list, neka dadu ove spomenice o javiti u „Hrvatskom Listu“, koji je zastupao radnički interes već onda, kad nije bilo još „D